

دولت نهم از منظر مقام معظم رهبری

لطف علی لطیفی پاکده

عضو هیأت علمی پژوهشکده تحقیقات اسلامی

چکیده

دیدگاه مقام معظم رهبری در باره دولت نهم را می توان در چهار بخش ترسیم کرد:

۱. تقدیرها: انرژی بالا در کار، حرکت و اقدام، احیاء شعار و گفتمان امام و انقلاب، پررنگ ساختن شعار عدالت خواهی، دشمنی کردن با استکبار، اعاده عزت ملی بویژه در مقاومت هسته ای، توقف روند غرب زدگی، ایستادگی در برابر سکولاریسم، جرأت در ایجاد تحول، جرأت در مقابله با فساد، روحیه تهاجم در مقابله با زورگویان، زنده کردن منطق امام، ساده زیستی و روحیه مردمی و خاکی.
۲. تذکرها: دقت در اجرای قوانین، رعایت اصل استقلال وزرا در عین نظارت بر کار آنان، پیگیری جدی مصوبات هیئت دولت، افزایش تعامل با دو قوه دیگر، تعامل نظام مند با نخبگان و اهل نظر، توجه به انتقادات و سعه صدر در شنیدن آنها، و سرانجام این که بهانه به دست دیگران ندهید.
۳. مطالبات: به کارهای ناتمام اولویت دهید و مثل کسی که پنج سال دیگر بناست کار کند، کار کنید. بر زیرمجموعه خود نظارت کنید. اقدامات دولت را هنرمندانه به مردم اطلاع دهید. به پیشرفت علم و فناوری و اصلاح فرهنگ، اولویت دهید. سیاست های اصل ۴۴ و هدفمند کردن یارانه ها را با دقت در تبعات آن پیگیری کنید و از علل قابل اجتناب تورم پرهیز کنید.

۴. فردای روشن: مقام معظم رهبری، دهه چهارم انقلاب، دهه پیشرفت و عدالت نامیده، بر لزوم معنویت و عقلانیت در کنار آن دو تأکید کرد. همچنین، بر یافتن راه‌ها و شیوه‌های نو در حل مشکلات تأکید فرمود و سند چشم‌انداز را نقشه راه معرفی کرد.
کلید واژه‌ها: رهبری، دولت نهم، تقدیر، انتقاد، منطق امام

مقدمه

دولت نهم، دولت آقای محمود احمدی‌نژاد در رقابت دشواری فرصت خدمت‌گزاری به مردم را به دست آورد. هنوز پیروزی انتخاباتی را حاصل نکرده بود که سیل سؤالات از زمین و آسمان بر او باریدن گرفت. دشمنان بیرونی و درونی، رقبای سیاسی و بسیاری دیگر به او حمله کردند. این حملات، پس از پیروزی وی در انتخابات ریاست جمهوری نهم استمرار یافت. اینک دشمنان خارجی بهانه‌های تازه‌ای یافته بودند. دکتر محمود احمدی‌نژاد علاوه بر دفاع از ارزش‌های انقلابی، در باره میزان درستی ماجرای هولوکاست چند سؤال مطرح کرده بود. پرسش‌هایی که ریشه مشروعیت رژیم اشغالگر قدس را در اذهان غربی‌ها زیر سؤال برده بود. همین کافی بود که هزاران رسانه وابسته به شبکه جهانی ناتوی فرهنگی به او حمله کنند و سعی کنند تا تصویری زشت و خشن از او بسازند. در داخل کشور هم برخی رقبای سیاسی، ضد انقلاب، و برخی از دوستان انقلاب که به دلایل مختلف، درست یا نادرست از او انتقادهایی را مطرح می‌کردند که گاه جنبه تخریب به خود می‌گرفت.

شجاعت دولت احمدی‌نژاد در انجام کارهایی که اغلب صاحب نظران انجام آن را لازم می‌دانستند و لیکن برخی دولت‌ها به دلایلی از انجام آن سرباز می‌زدند، مانند سهمیه‌بندی بنزین، سبب شده بود تا برخی از مردم عادی هم، دانسته یا نادانسته به معارضة برخیزند. از سوی دیگر، کم‌توجهی دولت به تبلیغ هنرمندانه کارهایی که انجام داده بود، و بروز مشکلات ناشی از خشکسالی و تحریم‌های هوشمند دشمن، که در مسئله قطع برق و افزایش جدی تورم نمود یافته بود، بر شدت این حملات می‌افزود. او برای دفاع از اسلام، انقلاب، نظام و رهبری این وضعیت دشوار را تحمل می‌کرد و سرسختانه به حرکت قوی خویش استمرار می‌بخشید. این شرایط دشوار از چشمان تیزبین مقام معظم رهبری پنهان نبود. درست است که مقام معظم رهبری از همه دولتهای دوران رهبری خویش حمایت کرده‌اند اما حق این است که

از دولت نهم با حرارت بیشتری حمایت می‌کنند. در این مقاله جلوه‌هایی از این حمایت در قالب تقدیرها و تذکرهای محترمانه ایشان نقل می‌گردد. منبع اصلی این مطالب، سخنرانی ۱۳۸۷/۶/۲ مقام معظم رهبری برای اعضای هیئت دولت است. این سخنرانی، آموزش خوبی برای شیوه نقد محترمانه نیز هست.

گفتنی است دکتر محمود احمدی‌نژاد در ابتدای این دیدار گزارشی از عملکرد دولت خویش ارائه داد که مورد توجه مقام معظم رهبری واقع گردید. در این مقاله از اطلاعات این گزارش هم استفاده خواهد شد.

۱. تقدیرها

مقام معظم رهبری چند خصوصیت ممتاز برای دولت نهم قائل هستند که آنها را دلیل حمایت گرمتر خویش از دولت آقای احمدی‌نژاد دانسته، به منتقدان دولت توصیه می‌فرمایند اگر قصد انتقاد از دولت نهم را دارند دست کم به این خوبی‌ها اشاره کنند و نیز توجه کنند که مبادا این خوبی‌ها را به عنوان نقاط ضعف جلوه دهند. این خصوصیات، به قرار زیر هستند:

۱-۱. دولت کار، حرکت و اقدام

یک حرکت ابتکاری که دولت نهم، مبتکر آن بود سفر دسته جمعی هیأت دولت به استانها و شهرهای مختلف کشور بود. این سفرها دارای برنامه کاری بسیار فشرده بودند طوری که برخی خبرنگاران و همراهان رئیس جمهور از فشرده‌گی برنامه‌ها احساس خستگی می‌کردند.

ز استان ۱۳۸۶، دانشجویی که خبرنگار صدا و سیما بود و در پاره‌ای از سفرهای استانی رئیس جمهور حضور داشت می‌گفت گاه من خسته می‌شدم اما رئیس جمهور همچنان پر انرژی به کار ادامه می‌داد. شب دیر وقت که رئیس جمهور می‌خواست بخوابد تجدید وضو می‌کرد، به اتاق خبرنگاران می‌آمد. سرش را بر زمین می‌گذاشت و از شدت خستگی بلافاصله به خواب می‌رفت. البته از ما خواسته شده بود هنگام خوابیدن او، عکس نگیریم. چنین است که مقام معظم رهبری از کارآمدی، انرژی و نشاط دولت نهم قدردانی می‌کند:

یک خصوصیت این است که این دولت، واقعاً یک دولت کار است؛ دولت حرکت و اقدام است؛

انرژی و نشاط کار این دولت، یک امر برجسته است. (۱۳۸۷/۶/۲)

از دیدگاه مقام معظم رهبری، رفتن به شهرهای کوچک و بزرگ، نمادی از این حرکت و اقدام است:

رفتن به شهرها، رفتن به شهرهای کوچک، همه نقاط کشور را زیر پا گذاشتن و هیچ نقطه‌ای از کشور را از منظر خبرگی و کارشناسی دور قرار ندادن، اینها چیزهای باارزشی است. (۱۳۸۷/۶/۲)

گفتنی است رئیس جمهور طی گزارشی در جریان همان دیدار گفت: از ۱۴۳,۰۰۰ طرح عمرانی که از سال ۷۹ تا کنون در کشور آغاز شده است، ۱۰۰,۰۰۰ طرح، مربوط به دولت نهم است که ۵۲ هزار طرح، به پایان رسیده است.^۱ با این حساب، دولت نهم ظرف سه سال، نزدیک به دو و نیم برابر پنج سال قبل از خودش کار آغاز کرده است که بسیاری را به پایان هم رسانده است. همچنین برخی منتقدان انتقاد می‌کنند که فایده این سفرهای استانی چیست؟ در این باره، می‌توان گفت علاوه بر لمس از نزدیک مشکلات توسط مسئولین عالی رتبه کشور، میزان نشاط و خلاقیت کاری اعضای هیئت دولت تقویت می‌گردد. علاوه بر این، دکتر احمدی‌نژاد در خصوص سفرهای استانی دولت نهم گفت: از شش هزار و صد و یازده مصوبه و توافقنامه دور اول سفرهای استانی، بیش از ۹۰٪ اجرا شده یا در حال اجراست و از ۱۸۱۳ مصوبه و توافقنامه یازده سفر در دور دوم سفرهای استانی، ۳۶٪ وارد مرحله اجرا شده‌اند.^۲

۲-۱. احیاء شعار و گفتمان امام و انقلاب

شناخت آرمان‌های انقلاب اسلامی بدون شناخت اندیشه امام خمینی (ره) ممکن نیست. اندیشه امام خمینی (ره) از معیارهای اصلی تشخیص و ارزیابی درستی مسیر حرکت انقلاب اسلامی است. شناخت اندیشه امام خمینی (ره) برای همه مسلمانان بسیار با اهمیت است. زیرا امام می‌خواست اسلام واقعی را احیا کند؛ امری که خواست هر مسلمان واقعی است. گفتنی است امام خمینی (ره) شخصیتی جامع داشت و به علوم مختلفی مانند عرفان، فقه، فلسفه، کلام و سیاست تسلط زیاد داشت. اندیشه سیاسی ایشان بسیار تحت تأثیر این شخصیت جامع‌الاطراف است.

همچنین اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) بسیار اثرگذار بود، زیرا موافقان و مخالفان بسیاری را در سطح جهان برانگیخت، رژیم‌ها را دندان مسلح را با دست خالی سرنگون ساخت و مقاومتی شگفت در برابر توطئه‌های استکبار جهانی از خود نشان داد.^۳

این اندیشه شگرف، که گفتمان انقلاب اسلامی را شکل می دهد متأسفانه در برخی از اوقات گذشته، مظلوم واقع می شد و برخی از مسئولین یا افراد مرتبط با آنها، طوری رفتار می کردند که گویی از گفتمان انقلاب در مقابل دیگران شرمندانه اند و خجالت می کشند. مقام معظم رهبری، ضمن اظهار چنین نقدی از برخی پیشینیان، به امتیاز دوم دولت نهم اشاره دارند: خصوصیت و امتیاز دوم که در این دولت هست، شعار و گفتمان کلی این دولت است که منطبق بر شعار و گفتمان امام و منطبق بر شعارها و گفتمانهای انقلاب است؛ این خیلی چیز با ارزشی است. (۱۳۸۷/۶/۲)

مقام معظم رهبری، در ادامه سخنان خویش، به برخی شاخصها اشاره می کنند که از عناصر برجسته گفتمان امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی است و در دولت نهم پررنگ شده است، مانند:

پررنگ شدن شعار عدالت خواهی

عدالت اجتماعی برای انقلاب اسلامی اهمیتی فراوان دارد. در این باره، مقام معظم رهبری می فرمایند: در این مرحله از انقلاب، هدف عمده عبارت است از ساختن کشوری نمونه که دارای چهار رکن اصلی است:

* رفاه مادی؛

* عدالت اجتماعی؛

* روحیه و آرمان انقلابی؛

* ارزشهای اخلاقی اسلام.

مقام معظم رهبری معتقدند هر یک از این چهار رکن اصلی، اگر ضعیف شود یا از میان برود، بقای انقلاب و عبور آن از مراحل گوناگون ممکن نخواهد شد.^۴ مقام معظم رهبری وقتی در باره دولت نهم می فرمایند:

عدالت خواهی در این دولت پررنگ شد. شعار عدالت خواهی به صورت جدی بر روحیه

مسئولان، دولتمردان و برنامه ها، پرتو افکند. (۱۳۸۷/۶/۲)

در واقع اشارتی است به معنایی که خود آن بزرگوار از عدالت اجتماعی داشته اند و مقصود این است که دولت نهم به این سمت حرکت می کند:

عدالت اجتماعی، بدین معنی است که فاصله ژرف میان طبقات و برخورداری‌های نابحق و محرومیت‌ها از میان برود و مستضعفان و پابرهنگان که همواره مطمئن‌ترین و وفادارترین مدافعان انقلابند، احساس و مشاهده کنند که به سمت رفع محرومیت، حرکتی جدی و صادقانه انجام می‌گیرد. با قوانین لازم و تأمین امنیت قضایی در کشور، بساط تجاوز و تعدی به حقوق مظلومان و دست‌اندازی به حیطة مشروع زندگی مردم جمع شود. همه کس احساس کند که در برابر ظلم و تعدی می‌تواند به ملجا مطمئن پناه برد، و همه کس بداند که با کار و تلاش خود خواهد توانست زندگی مطلوبی فراهم آورد. (۶۸/۴/۲۳)

دشمنی کردن با استکبار

استکبار ستیزی، از مهم‌ترین اهداف نظام اسلامی است. دلیل دشمنی نظام اسلامی با استکبار، عملکردهای زشتی است که استکبار در برابر خدا و دین دارد. همه می‌دانیم نخستین کسی که در برابر خدا نافرمانی کرد و روح بندگی را پایمال ساخت ابلیس بود. مستکبران عالم در این امر از ابلیس پیروی می‌کنند و در برابر خدا می‌ایستند و به خلق خدا ستم می‌کنند. چنین است که هم برای گسترش خداپرستی و هم برای ترویج عدالت چاره‌ای جز مبارزه با استکبار وجود ندارد.

استکبار در برابر حق می‌ایستد و آن را با صراحت انکار می‌کند. در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم که اصولاً کبر به معنای انکار حق است. راوی از ایشان می‌پرسد که برخی لباسی می‌پوشند و یا حیوانی (خودرویی) را سوار می‌شوند که از آن بوی کبر می‌آید، امام صادق علیه السلام با بیان این که کبر به این معنا نیست، معنای درست آن را چنین اعلام می‌فرماید:

... إِنَّمَا الْكِبَرُ انْكَارُ الْحَقِّ وَ الْإِيمَانُ الْإِقْرَارُ بِالْحَقِّ. ۵

این است و جز این نیست که کبر، انکار حق است و ایمان پذیرش حق.

بر اساس این حدیث، کبر و ایمان در نقطه مقابل هم هستند و چنین است که مستکبران و مؤمنان هم باید در برابر هم باشند. از این رو، وقتی مقام معظم رهبری درباره دولت نهم می‌فرماید: استکبارستیزی - که معنای ویژه انقلابی خودش را دارد - در این دولت تشخص و تمییز پیدا

می‌توان درک کرد مقصود این است که دولت نهم از حق دفاع می‌کند و در برابر متکرران حق می‌ایستد.

۳- ۱. اعاده عزت ملی

امروزه در کشورهای اسلامی شاهدیم برخی از سیاستمداران، در برابر مؤمنان سخت‌گیر و مقتدر عمل می‌کنند، اما وقتی به کفار می‌رسند، سرافکننده و ذلیل رفتار می‌کنند. چنین رفتارهایی با دستورات اسلام عزیز ناسازگار است. قرآن مجید در باره صفات مؤمنانی که خدای بزرگ آن‌ها را دوست دارد می‌فرماید:

... أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ...^۶

... در برابر مؤمنان متواضع، و در برابر کافران سرسخت و نیرومندند...^۷

دولت نهم نیز تلاش دارد تا به پیروی از این دستور قرآنی، با مؤمنان به تواضع رفتار کند که بارها شاهد جلوه‌هایی از آن در سفرهای استانی آقای احمدی نژاد بوده ایم و نیز در برابر مستکبران با عزت اسلامی رفتار کرده، سرسخت و نیرومند باشد. چنین است که در تجلیل مقام معظم رهبری از دولت نهم می‌خوانیم:

مسئله اعاده عزت ملی و ترک انفعال در مقابل سلطه و تجاوز و زیاده‌طلبی سیاستهای دیگران و ترک شرمندگی در مقابل غرب و غربزدگی را هم انسان در این دولت احساس می‌کند؛ عزت ملی و استقلال حقیقی و معنوی از اینجا حاصل می‌شود. (۱۳۸۷/۶/۲)

۴- ۱. استقامت هسته‌ای

تسلط بر فن‌آوری هسته‌ای، دروازه ورود به دانش‌های بسیار است و ملت مستقلی چون ایران که همواره در برابر نیات شوم استعمارگران ایستادگی کرده است، به زعم آنان نباید به چنین فنی، مسلط شود. چنین است که امروزه استعمار فرانو به رهبری آمریکا تلاش می‌کند که از حق مسلم ایران در استفاده از فن‌آوری انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای ممانعت کرده، با حفظ انحصار و برتری خود در خاورمیانه به استقلال علمی و سیاسی ایران لطمه وارد آورد. به تعبیر استاد حمید مولانا، همان طوری که ملت ایران افزون بر نیم قرن پیش صنعت نفت را ملی کرد و انگلیس را از خلیج فارس بیرون انداخت، امروز نیز باید به توسعه فن‌آوری هسته‌ای خود ادامه داده و با حفظ حاکمیت ملی و استقلال خود و با عدالت خواهی، سیاست‌های استعمار نو را محکوم کند. اضافه بر اینکه امروز، ایران

در مقایسه با اسفند ۱۳۲۹ شمسی، از هر جهت در موقعیت به مراتب بهتری قرار دارد.^۸ چنین است که استقامت هسته‌ای دولت نهم، توسط مقام معظم رهبری مورد تجلیل واقع می‌شود:

یکی از مظاهر دفاع از عزت هم همین مسئله انرژی هسته‌ای است. ... ملت ایران، دولت شما و شخص رئیس‌جمهور، در مقابل این زورگویی و این تحمیل و این افزون‌طلبی ایستادید؛ خدای متعال هم کمک کرد؛ پیش رفتید. (۱۳۸۷/۶/۲)

۵- ۱. توقف روند غرب‌زدگی

در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) می‌خوانیم که حفظ هویت اسلامی و انسانی: الف. لازمه حتمی رسیدن به استقلال است؛

ب. نجات‌دهنده از انحطاط و عقب‌ماندگی اجتماعی است؛

ج. مهمترین عامل حفظ موجودیت کشور است.^۹

غرب‌باوری و غرب‌زدگی درست نقطه مقابل حفظ هویت اسلامی و انسانی ما بوده، و ویروس خطرناکی است که به استقلال و موجودیت کشور ما صدمه زده، انحطاط و عقب‌ماندگی اجتماعی را در پی دارد. خوشبختانه دولت نهم، به تعبیر مقام معظم رهبری در برابر این ویروس خطرناک ایستاد:

روند غرب‌باوری و غرب‌زدگی را که متأسفانه داشت در بدنه مجموعه‌های دولتی نفوذ می‌کرد، متوقف کردید؛ این چیز مهمی است. (۱۳۸۷/۶/۲)

۶- ۱. ایستادگی در برابر سکولاریسم

بخش مهمی از احکام اسلام برای اداره جامعه است. جدا شدن دین از سیاست و حکومت که به سکولاریسم مشهور شده، از مهم‌ترین حيله‌های دشمنان دین برای عدم اجرای احکام دین بوده که متأسفانه توسط برخی مسلمانان باور هم شده است. از دیدگاه مقام معظم رهبری، دولت نهم موفق شده مانع از نفوذ سکولاریسم در بین مدیران کشور شود:

گرایش‌های سکولاریستی - که متأسفانه باز داشت در بدنه مجموعه مدیران کشور نفوذ می‌کرد - جلوگیری گرفته شد. ... خیلی چیز خطرناکی بود. خب، الحمدلله اینها جلوگیری

گرفته شد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۷- ۱. جرأت در ایجاد تحول

دولتی که از تحول بهراسد نمی‌تواند چندان پیشرفت کند. دولت باید شجاع و جسور باشد و آنگاه که تشخیص داد ساختار و یا سیاستی نادرست است در اسرع وقت آن را اصلاح کند. دولت نهم به تشخیص مقام معظم رهبری از چنین جرأتی برخوردار است: حالت روحی این دولت این است که برای تحول آفرینی جرأت دارد و اقدام می‌کند. (۱۳۸۷/۶/۲)

۸- ۱. جرأت در مقابله با فساد

فساد ازدهای هفت سری است که سخت جان است و به آسانی از بین نمی‌رود. سختی کار به حدی است که ممکن است برخی دولت‌ها از لزوم مبارزه با فساد دم بزنند اما در عمل اقدامی نکنند. دولت نهم هر چند در عمل هنوز نتوانسته است این ازدها را بکشد اما جرأت اقدام دارد و او را زخمی کرده است. به فرموده مقام معظم رهبری:

جرأت در مقابله با فساد، مقابله با فساد خیلی کار سختی است. یک وقتی بنده گفتم که این ازدهای هفت سر فساد را به این آسانی نمی‌شود قلع و قمع کرد؛ خیلی کار سختی است. نه اینکه حالا بگویم قلع و قمع شده؛ نخیر، الان هم قلع و قمع نشده؛ لیکن جرأت مقابله با آن هست. (۱۳۸۷/۶/۲)

۹- ۱. روحیه تهاجم در مقابله با زورگویان

گسترش فرهنگ اسلامی از جمله اهداف مهم نظام اسلامی در هر دو عرصه داخلی و بین‌المللی است. از آنجا که اسلام دینی جهانی است، تلاش دارد تا فرهنگ و ارزش‌های عالی خود را در سطح جهانی گسترش دهد. قرآن مجید در باره پیامبران الهی علیهم السلام می‌فرماید:

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا.^{۱۰}

همان کسانی که پیام‌های خدا را ابلاغ می‌کنند و از او می‌ترسند و از هیچ کس جز خدا بیم ندارند و خدا برای حسابرسی کفایت می‌کند.

بر اساس آیه فوق کسانی که رسالت‌های الهی را ابلاغ می‌کنند از هیچ کسی غیر از خدا نباید هراس داشته باشند. آدمی اگر در ابلاغ پیام الهی شجاعت داشته باشد، بنا بر تجربیات مکرر نویسنده، چند پیامد دارد:

* روانی کلام: شجاعت در سخن، کلام را روان و دلپذیر می‌سازد.

* افزایش جذابیت: شجاعت در ابلاغ پیام الهی هم کلام و هم گوینده آن را جذاب تر می سازد.
 * تأثیر بیش تر: پیامد طبیعی دو مورد بالا این است که سخن بیش تر در قلب می نشیند.
 به تعبیر ضرب المثل صحیح فارسی، «سخن کز دل بر آید لاجرم بر دل نشیند.»
 دولت نهم نیز تلاش کرده است شجاعانه پیامهای الهی را به همه مردم دنیا اعم از مظلومان و زورگویان ابلاغ کند. آقای احمدی نژاد، علاوه بر نامه نگاری به سران برخی کشورهای جهان، در مدت دولت خویش، هر ساله رنج و خطرات سفر به قلب سرزمین دشمن را بر خود هموار کرده است تا پیام خدا را ابلاغ کند. روحیه ای که مورد تقدیر مقام معظم رهبری واقع شده است:

روحیه تهاجم در مقابله با زورگویان بین المللی. یک وقت هست که زورگویان بین المللی می آیند و می گویند که آقا شما فلان کار را کرده اید و ما رفع و رجوع می کنیم و نه والله، نه بالله... ولی یک وقت هست که تهاجمش، تهاجم زورگویانه است؛ بهترین دفاع در چنین مواقعی هجوم است. زورگویان بین المللی، نقاط ضعف زیادی دارند: جنایت می کنند، فساد می کنند، به حقوق بشر تجاوز می کنند، به حقوق ملتها تعدی می کنند، انسانها را لگدمال می کنند و همه کارهای زشت را انجام می دهند؛ آخر هم طلبکار همه اند! خب، نقاط ضعفشان، با حالت تهاجمی و با حالت طلبکاری، گفته و بیان بشود. (۱۳۸۷/۶/۲)

۱۰-۱. زنده کردن منطق امام

مجموعه عملکرد دولت در این بخش زنده کردن و بازسازی برخی خصوصیات جوهری انقلاب و منطق امام را در پی داشته است. به فرموده مقام معظم رهبری:
 گفتمان عمومی دولت اینهاست؛ به طور خلاصه: زنده کردن و بازسازی برخی خصوصیات جوهری انقلاب و منطق امام؛ و مقابله با کسانی که می خواستند این ارزشها و این مفاهیم اساسی را منسوخ کنند. (۱۳۸۷/۶/۲)

۱۱-۱. روحیه مردمی و خاکی

خدای بزرگ از پیامبر خود صلی الله علیه و آله و سلم می خواهد:

... وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ.^{۱۱}

... و در برابر مؤمنان فروتن باش.^{۱۲}

وقتی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم مأمور به تواضع در برابر مؤمنان است، تکلیف ما معلوم است. دولت اسلامی وظیفه دارد در برابر مردم خاکسار باشد. خوش اخلاق و نرم خوب بوده، بین مردم حتی در نگاه مستقیم و نگاه با گوشه‌های چشم فرق نگذارد. امیر المؤمنین علی علیه السلام در نامه‌ای به یک کارگزار خود چنین می‌نویسد:

... در برابر مردم فروتن باش، و آنان را باگشاده‌رویی و نرم‌خویی بپذیر، و با همگان (حتی) در نگرستن و نظر انداختن و اشاره نمودن و سلام و علیک کردن، یکسان رفتار کن، تا بزرگان قوم به طمع ستم کردن بر ضعیفان نیفتند، و ضعیفان از دادگری تو نومید نشوند.^{۱۳}

آقای احمدی‌نژاد تلاش دارد تا به این دستور اسلام عمل کند. کوششی که مورد تقدیر مقام معظم رهبری واقع شده است:

امتیاز سوم هم روحیه مردمی و خاکی این دولت است؛ این هم خیلی بارزش است؛ این را قدر بدانید. شما امتیازتان به تشخیص ظاهری و شکل و قیافه نیست؛ امتیازتان به همین است که خودتان را با مردم هم‌سطح کنید، به شکل مردم و در میان مردم باشید، با مردم تماس بگیرید، با آنها انس پیدا کنید، از آنها بشنوید. این امتیاز بزرگی است و در شما هست؛ آن را حفظ کنید و نگه دارید. (۱۳۸۷/۶/۲)

۱۲ - ۱. ساده‌زیستی

دولت مردان عادل باید ساده زیست باشند، زیرا تجمل‌گرایی آنان چند پیامد منفی دارد: نخست اینکه مخارج را بالا می‌برد و دولت برای تأمین این مخارج مجبور می‌شود فشارهای مالیاتی خود را افزایش دهد که این امر به نوبه خود موجب افزایش نارضایتی مردم می‌شود. دوم اینکه بین دولت و مردم فاصله می‌اندازد و آنها دیگر درد محرومان جامعه را درک نمی‌کنند. سوم اینکه تحمل مشکلات زندگی بر مستضعفین دشوار می‌شود و ممکن است آنها را به راه‌های خطا برای کسب درآمد سوق دهد. آقای احمدی‌نژاد و برخی از همراهان او، با انتخاب یک زندگی ساده چنان زندگی کرده‌اند که موفق شده‌اند رضایت مقام معظم رهبری را کسب کنند:

ساده‌زیستی - بخصوص در خود آقای رئیس‌جمهور - خوب و برجسته است و چیز با ارزشی است؛ در مسئولین هم - کما بیش؛ یک جایی کمتر، یک جایی بیشتر - بحمدالله هست. ساده‌زیستی چیز بسیار با ارزشی است. ما اگر بخواهیم تجمل و اشرافیگری و اسراف و زیاده‌روی را - که واقعاً بلای بزرگی است - از جامعه‌مان ریشه کن کنیم، با حرف و گفتن نمی

شود؛ که از یک طرف بگوئیم و از طرف دیگر مردم نگاه کنند و ببینند عملمان جور دیگر است! باید عمل کنیم. عمل ما بایستی مؤید و دلیل و شاهد بر حرفهای ما باشد تا اینکه اثر بکنند. این خوشبختانه هست. فاصله‌تان را با طبقات ضعیف کم کرده‌اید و کم نگه دارید و هر چه که ممکن است آن را کمتر کنید. این سه تا خصوصیت و امتیاز است. (۱۳۸۷/۶/۲)

۲. جریان شناسی تخریب دولت نهم

دولت نهم توسط دو جریان خارجی و داخلی تخریب می‌شود. علت تخریب توسط جریان خارجی، گفتمان انقلابی دولت نهم است:

اگر رسانه‌های دنیا و حرفهای محافل خبری دنیا و محافل سیاسی دنیا را نگاه کنید، می‌بینید همه‌شان - واقعاً مثل جنگ احزاب - دست به دست هم داده‌اند و دارند فشار می‌آورند که این دولت را بکوبند. ... علتش هم همین است که گفتمان این دولت، گفتمان انقلاب است و در جهت انقلاب حرکت می‌کند. این خط خارجی است. (۱۳۸۷/۶/۲)

خط تخریب داخلی، انگیزه‌های گوناگون دارد؛ بعضی بر اثر بی‌اطلاعی چیزی می‌گویند و گروهی با نظام مسئله دارند:

بعضیها واقعاً خبری ندارند - یعنی مغرض نیستند؛ اطلاعاتشان کم است و بر اثر بی‌اطلاعی چیزی می‌گویند - بعضیها غرضهای شخصی و غرضهای سطحی دارند؛ بعضیها غرضهای عمقی است؛ یعنی با نظام مسئله دارند، کینه‌ی امام در دلشان است و حرفهای امام را یا از اول قبول نداشتند یا حالا قبول ندارند - آنهایی که از آن حرفها رو برگرداندند و پشیمان شده‌ها و برگشته‌ها - اینها یک طیف وسیعی از انگیزه‌هاست. (۱۳۸۷/۶/۲)

۱- ۲. تخریب دولت، خیانت به نظام

فرق انتقاد با تخریب، فرق خدمت با خیانت است:

انتقاد خدمت است، تخریب خیانت است؛ نه خیانت به دولت، بلکه خیانت به نظام و خیانت به کشور است. نباید تخریب بکنند، انتقاد بکنند. (۱۳۸۷/۶/۲)

گفتنی است آقای سید مصطفی میرسلیم عضو شورای مرکزی حزب مؤتلفه اسلامی، در دی ۱۳۷۶ طی یک مصاحبه نکات مهمی را در باره جایگاه انتقاد در زندگی سیاسی بیان کرده است:

۱. انتقاد، یک بررسی احساسی، عاطفی و تعصبی نیست، بلکه باید بر مبنای دقت و تأمل باشد.
۲. برای انتقاد کردن، مطالعه دقیق و در اختیار داشتن معیار تشخیص و داوری ضروری است.
۳. انتقادهای مردمی، مانع از اتخاذ تصمیمات ناشایست توسط مسئولان می‌شود.
۴. مسئولان اگر به طور منظم و مناسب اطلاعات در اختیار مردم قرار دهند، از رشد بی‌رویه انتقادهای جلوگیری کرده‌اند.
۵. لازم است منتقد به لحاظ روانی خود را آماده شنیدن پاسخ احتمالی انتقاد شونده بنماید.
۶. بیان انتقاد، باید از هتاک و تحقیر دور بوده، دلسوزانه و مهربانانه باشد.
۷. انتقاد شونده لازم است به منتقدان خود احترام گذارد و حتی در صورت وجود ضعفهایی در انتقاد از خود سعه صدر نشان دهد و نیز تمرین کند تا بتواند علت بروز انتقادهای را کشف کند. آیا ضعف عملکرد او و یا ضعف آگاهی منتقد و... کدام علت بوده است و سپس برای رفع علت بکوشد.^{۱۴}

۳. قدردانی و تشکر

وجود چنین خصوصیتی در دولت آقای احمدی‌نژاد، بر همه مؤمنان لازم می‌سازد که از آنان قدردانی و تشکر کنند. امام زین العابدین علی بن الحسین (ع) می‌فرمود:

... روز قیامت خدای تبارک و تعالی به یکی از بندگان می‌فرماید از فلانی سپاسگزاری کردی؟ عرض می‌کند: پروردگارا! من تو را سپاس گفتم. خدای تعالی فرماید: چون از او سپاسگزاری نمودی، مرا هم سپاس نگفته‌ای، سپس امام فرمود: شکرگزارترین شما خدا را کسی است که از مردم بیشتر شکرگزاری کند.^{۱۵}

گفتنی است مقام معظم رهبری بارها به خاطر خصوصیتی که ذکر شد از دولت نهم قدردانی و تشکر کرده‌اند و این را وظیفه همه هم دانسته‌اند. برای نمونه:

«من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق». این وظیفه بنده هم هست، وظیفه همه هم هست. اگر چنانچه این خصوصیات را در مجموعه دولت کنونی قدردانی نکنیم و تشکر نکنیم، طبعاً خدا را خوش نمی‌آید. خدای متعال دوست دارد که از کارهای خوب افراد تشکر بشود، قدردانی بشود و سپاسگزاری بشود. وظیفه بنده هم این است که قدردانی کنم و به خاطر همین خصوصیات، از دولت حمایت کنم. البته حمایت از دولت، مخصوص این دولت نیست؛ بنده همیشه از

دولتها حمایت کرده‌ام؛ ... منتها خوب، این خصوصیتی که عرض کردیم، موجب بشود که انسان گرمتر حمایت کند و در این قدردانی و حمایت، دلگرم‌تر اقدام کند. (۱۳۸۷/۶/۲)

۴. تذکرها

تقدیرها و تشکرهای مقام معظم رهبری از دولت نهم به معنای چشم بستن بر ضعفهای دولت نیست. دولت هم بشر است و ضعف‌هایی دارد که باید برای رفع آنها تلاش کند. چنین است که مقام معظم رهبری گاه انتقادهای لطیفی از دولت نهم مطرح فرموده‌اند. برای نمونه:

۱ - ۴. دقت در اجرای قوانین

قانون، نظم و انضباط را به همراه دارد. اما به دلیل کثرت قوانین در کشور ما، رعایت آنها برای مدیران پرکار قدری مشکل است. مدیری که روزانه ده‌ها و گاه صدها تصمیم می‌گیرد، ممکن برخی از آنها با بعضی قوانین موجود ناخواسته در تضاد واقع شود. همچنین ممکن است مدیری تشخیص دهد پیشبرد تصمیم الف که ظاهری غیر قانونی دارد بیشتر به نفع کشور است تا رعایت فلان مصوبه قانونی. اما باید دانست رعایت قوانینی که مراحل تصویب آن مطابق قانون اساسی طی شده باشد بر همگان الزامی است و اگر مشکلی دارد باید از طریق مجاری مرتبط، آن را تغییر داد ولی تا زمانی که قانونی معتبر است باید آن را رعایت کرد. به بیان زیبای مقام معظم رهبری:

مادامی که قانون، قانون است، حتماً بایستی به آن عمل بشود و به آن اهمیت داده بشود. من این را تأکید می‌کنم. ... وقتی که قانون مجلس - با همان ساز و کار قانون اساسی - به دولت ابلاغ شد، قوه مجریه باید آن را قانون بداند. حالا اگر چنانچه ضعف یا چیز دیگری وجود دارد، عوامل دیگری وجود دارد که اگر قانون مشکلاتی دارد، بایستی آن را از بین ببرند؛ چه در خود مجلس، چه در شورای نگهبان و از این قبیل. به قانون اهمیت بدهید. (۱۳۸۷/۶/۲)

۲ - ۴. استقلال وزرا

نظارت قوی، ویژگی‌هایی دارد که باید رعایت شود. برای نمونه نباید استقلال عمل وزرا را از آنها بگیرد. به فرموده مقام معظم رهبری:

نظارت رئیس‌جمهور نسبت به وزرا، با استقلال وزرا در کارشان نباید تنافی پیدا کند. چون

وزرا مسئولیت قانونی دارند و از مجلس رأی اعتماد گرفته‌اند و باید استقلال داشته باشند. لیکن این نظارت حتی در مورد وزرا هم وجود دارد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۳-۴. پیگیری مصوبات

دولت نهم مصوبات فراوانی دارد. در هر سفر استانی گاه تا صدها مصوبه به تصویب هیئت دولت می‌رسد. طبیعی است که اگر این مصوبات پیگیری نشوند و موانع احتمالی در فراروی اجرای آنها رفع نگردد ممکن است اجرایی نشوند و در نتیجه در مردمی که منتظر اجرای این مصوبات بوده‌اند، نتیجه نامطلوبی برجا گذارد. به فرموده مقام معظم رهبری:

یکی مسأله پیگیری مصوبات است؛ بخصوص مصوبات سفرها و وعده‌هایی که داده می‌شود. شما به جایی مسافرت می‌کنید؛ مثلاً گفته می‌شود دولت صد یا دویست مصوبه برای آن جا داشت؛ باید به طور جد دنبال کنید که اینها تحقق پیدا بکند. (۱۳۸۷/۶/۲)

حال اگر مصوبه‌ای با موانع جدی روبرو شد طوری که اجرای آن ممکن نبود و یا به مصلحت نبود، حتماً این را باید به مردم اطلاع داد و عذر دولت را بیان کرد تا افکار عمومی اقناع شوند: اگر چنانچه یک کاری را نمی‌توانید انجام بدهید - مثلاً به فلان استان رفتید و فلان وعده را دادید؛ حالا می‌بینید مشکلات و تورم ایجاد می‌کند یا ممکن است کارهای دیگری را لنگ کند - خیلی خوب، صاف بروید بگویند: آقا! ما این را تصمیم گرفتیم، حالا متأسفانه نمی‌شود انجام بدهیم. این بهتر است از اینکه کار انجام نگیرد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۲-۲. تعامل با دو قوه دیگر

درست است که قوای سه‌گانه باید از هم مستقل باشند اما این بدان معنا نیست که این سه قوه هیچ تعاملی با هم نباید داشته باشند. به فرموده مقام معظم رهبری:

تعامل با مجلس و تعامل با قوه قضائیه، کار لازمی است؛ این را مطلقاً نباید ندیده گرفت. البته ممکن است در این راه تلخیها و مشکلاتی وجود داشته باشد؛ ولی باید تحمل کرد؛ بهتر است. (۱۳۸۷/۶/۲)

۳-۵. تعامل نظام‌مند با نخبگان و اهل نظر

در فرمان حکومتی امیرالمؤمنین علی علیه السلام به مالک اشتر چنین می‌خوانیم:

در آنچه کار شهرهایت را استوار دارد و نظمی را که مردم پیش از تو بر آن بوده‌اند برقرار می‌سازد، با دانشمندان فراوان گفتگو کن و با حکیمان فراوان سخن در میان نه.^{۱۶}

در این باره، مقام معظم رهبری می فرماید:

مسأله بعدی، تعامل نظام‌مند با نخبگان و اهل نظر - حتی مخالفین - است؛ با اینها هم باید تعامل کرد. نخبگان جامعه را نباید فراموش کرد. ... گاهی نخبگان نظرات اصلاحی‌ای دارند که بایستی از اینها استفاده کرد. یعنی همچنانی که گفته می‌شود که «همه چیز را همگان دانند»، «همه کار را هم همگان توانند»؛ واقعش این جور است. از نظرات و از نیرو و از کار همه نیروها استفاده بشود. (۱۳۸۷/۶/۲)

گفتنی است رئیس‌جمهور در همان دیدار اعلام کرد تاکنون سه هزار نخبه در کشور شناسایی شده‌اند.^{۱۷} او چند روز بعد، جلسه مشترک هیئت دولت با نخبگان برگزیده را تشکیل داد.

۶-۴. توجه به انتقادات

انتقادات، همیشه وارد نیستند اما گاه در بردارنده اطلاعاتی هستند که شنیدن آنها برای ما لازم است. از این رو، برای این که آن اطلاعات مفید را از دست ندهیم بهتر است همه انتقادات را گوش کنیم؛

به انتقادات هم توجه کنید؛ البته بعد هم عرض خواهیم کرد. انتقاد با تخریب فرق دارد. متأسفانه خیلیها تخریب می‌کنند، ولی اسمش را می‌گذارند انتقاد! آن جایی که واقعاً انتقاد است و کسانی با نظر خیرخواهانه، نقاط مثبت کاری را توجه می‌کنند و نقاط اشکالش را هم ذکر می‌کنند، اینها را با سعه صدر گوش بدهید؛ نه این که همه جا قبول کنید - چون ممکن است آن منتقد اشتباه کرده باشد - اما گوش کنید تا آن جایی که واقعاً درست است از شما فوت نشود. (۱۳۸۷/۶/۲)

۷-۴. سعه صدر در شنیدن انتقادات

انتقاد به معنای ارزشیابی منصفانه یک کارشناس است. اگر کسی کارشناس نبود درست نیست انتقاد کند و اگر کارشناس هم بود درست نیست که فقط نقاط ضعف را بگوید. نقاط قوت و ضعف را باید با هم بگوید. مثل یک آینه که هم نقاط تمیز و هم نقاط احیاناً کثیف صورت را به انسان نشان می‌دهد؛

معنای انتقاد آن ارزشیابی منصفانه‌ای است که یک آدم کارشناس می‌کند. (۱۳۸۷/۶/۲)

انکار امتیازات یک دولت، و بیان صرف نقاط ضعف آن نوعی تخریب است:

آدم متأسفانه می‌بیند چیزهایی که به نام انتقاد از دولت و نقادی دولت، امروز گفته می‌شود، شکل همین تخریب را دارد؛ یعنی انکار امتیازات، قبول نکردن برجستگیها و کارهای خوب، و درشت کردن و برجسته کردن ضعفها. خُب بله، ضعف هست، هر دولتی بالاخره ضعف دارد؛ انسانها ضعف دارند دیگر؛ ضعفها را بگویند، قوتها را بگویند. (۱۳۸۷/۶/۲)

انتقاد یک خدمت است و باید در شنیدن آن سعه صدر داشت:

البته شما در شنیدن انتقادها سعه صدر داشته باشید. یعنی واقعاً اگر انتقادی منصفانه است، با روی باز بپذیرید. حتی من می‌خواهم به شما توصیه کنم که تخریبها را هم تحمل کنید. بالاخره سال آخر، علیه غالب دولتها این چیزها هست؛ البته علیه این دولت بیشتر هست.

۸-۴. بهانه به دست دیگران ندادن

اکنون در شرایطی که حجم تخریب علیه دولت زیاد است و حتی در شرایط عادی، باید مراقب بود بهانه دست مخالفان نداد:

یک توصیه دیگر این است که بهانه هم دست دیگران ندهید. من می‌بینم متأسفانه گاهی بهانه‌هایی هم از طرف خود شما داده می‌شود که این را هم بایستی توجه کنید که بهانه هم دست دیگران ندهید؛ ... «اتَّقُوا مِنَ الْمَوَاضِعِ الَّتِي هِيَ؛» برای خودتان و برای دولت مسئله درست نکنید و برای جنجال آفرینی‌ها - که کسانی دنبالش هستند - بهانه ندهید. (۱۳۸۷/۶/۲)

۵. مطالبات

مقام معظم رهبری، همواره مطالباتی در جهت مصالح مردم و نظام از دولت دارند که هر از چندگاه بر آن تأکید می‌کنند. این مطالبات عبارت‌اند از:

۱- ۵. مثل کسی که پنج سال دیگر بناست کار بکند، کار بکنید.

با توجه به این که در ایران اسلامی، تجربه نشان داده است هر رئیس جمهوری که روی کار می‌آید اغلب برای دور دوم هم رأی می‌آورد؛ از دولت نهم انتظار می‌رود؛

فکر نکنید که امسال، سال آخر دولت است؛ نه. مثل کسی که پنج سال دیگر بناست کار بکند، کار بکنید... با این دید نگاه کنید و کار کنید و برنامه‌ریزی کنید و اقدام کنید. (۱۳۸۷/۶/۲)

۲-۵. اولویت با اتمام کارهای ناتمام

مقصود از شکوفایی در عنوان سال نوآوری و شکوفایی این است که دولت تلاش کند کارهای ناتمام را سریع تر به اتمام برساند تا مردم از خدمات آن بهره مند شوند. اولویت را به کارهایی بدهید که نیمه کاره مانده؛ شکوفایی این است... مهم این است که در همین دوره مردم طعم همه خدمات شما را بچشند. (۱۳۸۷/۶/۲)

۳-۵. نظارت بر زیرمجموعه

دولت مجموعه بزرگی است که میلیونها کارمند دارد. فقدان نظارت دقیق بر این مجموعه، می تواند معضلات بسیاری برای مردم بیافریند و نیز صحت و پیشرفت کار در مجموعه دولت را کند سازد. چنین است که مقام معظم رهبری از دولت نهم می خواهد: نظارت بر زیرمجموعه هم خیلی مهم است. من اصرار و تأکید دارم که شما دوستان عزیز - که مسئولان بالا و مدیران ارشد هستید - مسأله نظارت بر زیرمجموعه خودتان را بسیار اهمیت بدهید. چشمهای بینا و بصیر و باز شماست که وقتی در دایره مسئولیتتان می چرخد، می تواند صحت کار و پیشرفت کار را تضمین کند. (۱۳۸۷/۶/۲)

۴-۵. اطلاع رسانی هنرمندانه

اگر اداره و یا شرکت را به یک منزل تشبیه کنیم، روابط عمومی، حکم اتاق پذیرایی آن را دارد. روابط عمومی باید با اهالی رسانه در تعامل دائم باشد و به گونه ای مستمر، پاسخگوی سئوالات مردم در باره عملکرد و یا سیاست های آن شرکت و یا اداره باشد. روابط عمومی وظیفه دارد تا ابعاد مثبت اداره یا شرکت را برای افکار عمومی تبلیغ کند تا رابطه مجموعه کارکنان را با مدیریت و مجموعه سازمان را با دنیای بیرون بهبود بخشد. به سخن دیگر، اطلاع رسانی و یا تبلیغات سالم از مهم ترین وظایف یک روابط عمومی است.

در کتاب تبلیغات تجاری، ترجمه سینا قربانلو می خوانیم میزان موفقیت یک تبلیغ به این وابسته است که تا چه حد به هدف های خود دست می یابد، تا چه حد در یادها می ماند و تا چه حد نگرش ها را تغییر می دهد. برای یک تبلیغ موفق، می بایست هر سه بعد تبلیغات یعنی استراتژی، خلاقیت و اجرا مورد توجه قرار گیرد.

استراتژی: هر تبلیغ برجسته ای به دقت به سمت مخاطب مشخصی نشانه می رود، هدف

مشخصی دارد، پیامش طوری با مهارت ساخته شده که راجع به مهمترین مطالب مورد توجه مخاطب صحبت کند و از رسانه‌ای پخش می‌شود که با تاثیرگذاری فراوان، به مخاطب برسد. خلاقیت: وجود عنصر خلاقیت در تبلیغ موجب می‌شود که توجه مخاطبین جلب شده و در حافظه آنها باقی بماند.

اجرا: در نهایت هر تبلیغ برجسته‌ای دارای اجرای مناسبی است. این به آن معنی است که، جزئیات، تکنیک‌ها و ارزش‌های تولید می‌باید همگی به خوبی هماهنگ شده باشند. تبلیغ‌کنندگان خوب می‌دانند که اهمیت «چگونه گفتن» به اندازه «چه چیزی گفتن» است.^{۱۸} دولت نهم از یک سو به دلیل کارهای زیادی که انجام می‌دهد و از سوی دیگر به دلیل شدت تخریبی که بر ضدش صورت می‌گیرد به شدت نیازمند یک روابط عمومی مقتدر است تا عنصر اطلاع رسانی صحیح و هنرمندانه به مردم را سامان بخشد. به فرموده مقام معظم رهبری: یک مسأله، مسأله اطلاع رسانی است که من بارها گفته‌ام. البته خوشبختانه حالا می‌بینم گاهی در آستانه سفرها، اطلاع رسانی‌های خوبی انجام می‌گیرد؛ لیکن در عین حال کم است. گزارش باید واقعاً هنرمندانه باشد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۵-۵. تاکید بر علم و فناوری

آدمی در زندگی چه اهدافی را دنبال می‌کند؟ سلامتی، عزت، بی‌نیازی، سخاوت، شرافت و... همه این موارد در علم نهفته است. در حدیثی زیبا از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم نتایج زیر برای علم همراه با عقل ذکر شده است، این نتایج، به طور مستقیم یا غیر مستقیم اکثر نیازهای آدمی را پوشش می‌دهند:

وَأَمَّا الْعِلْمُ فَيَنْتَشِعُ مِنْهُ الْفَقْرُ وَ إِنْ كَانَ قَدِيرًا وَ الْجُودُ وَ إِنْ كَانَ بَغِيلاً وَ الْمَهَابَةُ وَ إِنْ كَانَ هَيَّأً وَ السَّلَامَةُ وَ إِنْ كَانَ سَقِيماً وَ الْقُرْبُ وَ الْقُرْبُ وَ إِنْ كَانَ قَصِيماً وَ الْحَيَاءُ وَ إِنْ كَانَ صَلِفاً وَ الرَّفْعَةُ وَ إِنْ كَانَ وَضِعاً وَ الشَّرَفُ وَ إِنْ كَانَ رَدْلاً وَ الْحِكْمَةُ وَ الْحِطْوَةُ فَهَذَا مَا يَنْتَشِعُ لِلْعَاقِلِ بِعِلْمِهِ فَطُوبَى لِمَنْ عَقَلَ وَ عِلِمَ.^{۱۹}

و اما از علم، چنین نتایجی حاصل می‌گردد: بی‌نیازی، اگر چه فقیر باشد؛ سخاوت، اگر چه بخیل باشد؛ ایستادگی، اگر چه خوار باشد؛ سلامت، اگر چه مریض باشد؛ قرب و نزدیکی، اگر چه دور باشد؛ حیا، اگر چه پررو باشد؛ بزرگی، اگر چه پست باشد؛ شرافت، اگر چه رذل باشد؛ هدفمندی در انجام کارها؛ منزلت در نزد بزرگان.

چگونه علم می‌تواند این همه نتیجه را به دنبال داشته باشد؟ اگر اندکی در حدیث دقت کنیم در می‌یابیم که این نتایج برای کسی است که علم و عقل را با هم استفاده کند. بدیهی است عالم عاقل، نخستین کارش این است که به علمش عمل می‌کند. مفهوم این کار چنان است که او به دیگران حسد نمی‌ورزد، حرص و جوش بی‌دلیل نمی‌خورد، بی‌جهت دعوا نمی‌کند، از غذاها و رفتارهای خطرناک می‌پرهیزد و این همه حداقل به حفظ سلامت او کمک می‌کنند. چنین کسی از رفتارهای سبک و دور از شأن یک عالم می‌پرهیزد و همین امر بر عزت، ابهت و حیای او می‌افزاید، شرافتش را صد چندان می‌کند و بر منزلت او در نزد بزرگان جامعه می‌افزاید. عالم عاقل، می‌داند که عمر او محدود است و او باید نهایت استفاده مفید را از آن داشته باشد، به همین دلیل از کارهای غیر هدفمند دوری می‌کند. چنین فردی خوب درک می‌کند بخل تا چه اندازه زشت است. از این رو، او با اطمینان از این که خدا همواره روزی‌رسان اوست، در حد اعتدال انفاق می‌کند.

عالم عاقل، فردی بار و حیه توکل بالاست. او بسیار خوش فکر است و همواره در این اندیشه است که چگونه می‌تواند به دیگران کمک کند. او می‌داند تنبلی و ناتوانی بسیار بد است. از این رو، از تنبلی و ناتوانی که ریشه‌های عمده فقر هستند می‌پرهیزد و با توجه به سایر خصوصیات خود، در کنار رعایت اصل قناعت و صرفه‌جویی، ثروت واقعی را برای خود رقم می‌زند. چنین است که هر ده صفت بالا برای عالم عاقل جمع می‌شود.

چنین نتایجی برای یک ملت دانشمند هم وجود دارد. اگر ملت ما بخواهد به هدفهای دهگانه بالا دست یابد باید به لحاظ علم و فناوری خود را ارتقا بخشد. چنین است که در کلام رهبری می‌خوانیم:

یک سفارش دیگر - که تأکید کرده‌ام، باز هم تأکید می‌کنم - مسأله علم و فناوری است... این پایه است و جزو آن چیزهای ریشه‌ای و جزو کارهای اساسی در کشور است. اگر ما بتوانیم این پایه را بالا ببریم، خیلی چیزها را می‌شود بر این پایه بنا کرد. (۱۳۸۷/۶/۲)

خوشبختانه در این خصوص، تلاش‌های خوبی هم انجام شده است که البته باید بیشتر شود. آقای احمدی نژاد در جریان همان دیدار گفت:

امسال [۱۳۸۷] مقالات علمی به بیش از سیزده هزار مقاله می‌رسد و پارک‌های فناوری نیز

به سه برابر رسیده است ضمن آنکه قرارداد بخش صنعت با دانشگاه از دو میلیارد تومان در سال ۸۳ به پانصد میلیارد تومان در سال جاری رسیده است.^{۲۰}

رشد ۲۵۰ برابری حجم قراردادهای بخش صنعت با دانشگاه، آینده خوبی را برای صنعت کشور نشان می دهد، زیرا نشان از این دارد که بخش صنعت متوجه اهمیت به کارگیری دانش روز در فرآیند تولید شده است.

۶-۵. اولویت دادن به فرهنگ

اعتقادات و اخلاقیات برجسته ترین عناصر فرهنگ هستند و فرهنگ، بسان هوایی که در آن تنفس می کنیم برای همه ما بسیار مهم است. هوای سالم، حتی از آب و نان هم واجب تر است و چنین است که معتقدیم فرهنگ باید اولویت اول کشور باشد. مقام معظم رهبری، ضمن اذعان به این که در خصوص فرهنگ کارهایی انجام شده است، فرمودند:

مقوله فرهنگ، بسیار مقوله مهمی است؛ همان طور که بارها گفتیم مثل هوایی است که انسان در آن تنفس می کند. همه - بزرگ، کوچک، بالا، پائین، قشرهای مختلف، مسئول، غیرمسئول - در فضا تنفس می کنند. این فضا را درست کنید، تا همه سالم تنفس کنند. (۲ / ۶ / ۱۳۸۷)

دکتر احمدی نژاد در تبیین عملکرد دولت در بخش فرهنگی خبرهای خوشی را مطرح کرد. او سه برابر شدن بودجه فرهنگی در سه سال گذشته را یادآور شد و گفت:

افزایش ۲۵ برابری کتابخانه‌ها نسبت به سال ۸۳، تکمیل بیش از دویست ساختمان کتابخانه و مجتمع فرهنگی، هدفمند شدن یارانه‌ها در حوزه نشر، توجه ویژه به مساجد بعنوان پایگاه اصلی فرهنگی و تلاش برای مقابله با ناتوی فرهنگی از جمله اقدامات دولت نهم در حوزه فرهنگ است.^{۲۱}

۷-۵. سیاستهای اصل ۴۴

یک بیماری مهم اقتصاد کشور ما، حجیم بودن بیش از حد بخش دولتی اقتصاد است. در این باره، باید اصلاحات ساختاری متعددی رخ دهد که ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی پیگیری می شود؛ یکی آنکه دیگر مسئله سیاستهای اصل ۴۴ است. خوب، همه اعتراف دارند که سیاستهای اصل ۴۴ در اجرای صحیح، یک تحول در پیشرفت کشور در زمینه‌های اقتصادی و به تبع او در زمینه فرهنگی، ایجاد خواهد کرد. این تحول را باید به کاملاً جدی اجرا کرد. (۲ / ۶ / ۱۳۸۷)

دکتر احمدی نژاد در جریان همین دیدار، انجام اصلاحات ساختاری و همچنین اصلاحات رفتاری را از اولویت‌های اساسی و جدی دولت نهم برشمرد و با اشاره به پیگیری اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ افزود: واگذاری‌های انجام شده در چارچوب سیاست‌های اصل ۴۴ در سه سال گذشته ده برابر کل سالهای قبل است.^{۲۲}

۸-۵. مسئله هدفمند کردن یارانه‌ها

دولت نهم با جرأت خاصی مسئله هدفمند کردن یارانه‌ها را پیگیری می‌کند: مسئله هدفمند کردن یارانه‌ها، واقعاً چیز خیلی مهمی است؛ در دوندگی‌های قبل هم مطرح بوده - بارها صحبت شده بود و گفته شده بود - منتها پیشرفت نمی‌کرد. ... مراقبت بکنید که هیچ عجله و شتابزدگی نباشد. توقف و ترسیدن از ورود در این میدان را به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم؛ اما نگاه کردن جلوی پا، نگاه کردن به چشم‌اندازهای دور دست و تبعاتی که ممکن است به وجود بیاید و راه جلوگیری از آن تبعات را توصیه می‌کنم. (۱۳۸۷/۶/۲)

۹-۵. پیشگیری از تورم

از جمله تبعات احتمالی اجرای طرح تحول در هدفمند سازی یارانه‌ها، تورم است. دولت باید بکوشد تا جایی که می‌شود چنین تورمی یا پیش نیاید یا کمتر پدید آید: فرض کنید ممکن است یک بخشی از این طرح تحول، مثلاً تورم‌زا باشد. خب، فکر کنید برای مقابله با این تورم چه کار باید بکنید. چه اقدامی باید انجام بدهید که این یا پیش نیاید و تورم ایجاد نشود؛ یا اگر ایجاد می‌شود، کمتر ایجاد بشود. (۱۳۸۷/۶/۲)

گفتنی است:

الان هم تورم هست ... منتها بخشی از آن مربوط به تورم جهانی است، بخشی از آن مسلم مربوط به خشکسالی است، بخشی از آن مربوط به سرمای سخت زمستان گذشته است، اما بخشی از آن هم احتمالاً چیزهای قابل اجتنابی است. پس بایستی عوامل قابل اجتناب را شناسایی و از آنها اجتناب کنید. (۱۳۸۷/۶/۲)

دکتر احمدی نژاد در جریان همین دیدار گفت: تورم وارداتی، خلق پول و عملکرد بانکها، دو علت اصلی تورم در کشور است و دولت تلاش می‌کند ضمن کنترل این دو علت، سهم دولت را در تورم نیز کنترل کند.^{۲۳}

۶. فردای روشن

بخشی از تدابیر مقام معظم رهبری در باره دولت نهم معطوف به آینده است. هدف از این تدابیر، ترسیم فردایی روشن برای کشور ماست. در این باره، گفتنی است:

۱- ۶. دهه پیشرفت و عدالت

اینک در آستانه ورود به دهه چهارم انقلاب اسلامی قرار داریم:

این دو شعار، شعار دهه آینده است: پیشرفت، عدالت. نه اینکه تا حالا پیشرفت نکرده‌ایم، نه اینکه تا حالا بکلی به عدالت بی‌اعتنائی شده باشد؛ نه، ما می‌خواهیم در این دهه یک پیشرفت جهشی همه‌جانبه و یک عدالت‌گستری وسیع همه‌جانبه اتفاق بیفتد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۲- ۶. لزوم معنویت و عقلانیت

عدالت، باید با معنویت و عقلانیت همراه شود تا درخشندگی خاص خود را بیابد و گرنه؛ اگر معنویت نشد، عدالت تبدیل می‌شود به ظاهر سازی و ریاکاری؛ اگر عقلانیت نشد، عدالت اصلاً تحقق پیدا نمی‌کند. (۱۳۸۷/۶/۲)

از سوی دیگر:

اما بدون عدالت، پیشرفت مفهومی ندارد و بدون پیشرفت هم عدالت مفهوم درستی پیدا نمی‌کند؛ باید هم پیشرفت باشد و هم عدالت. اگر بخواهید الگو بشوید و این کشور برای کشورهای اسلامی الگو بشود، بایستی گفتمان حقیقی و هدف‌والایی که همه برای او کار می‌کنند، این باشد. (۱۳۸۷/۶/۲)

۳- ۶. پیدا کردن راه‌های نو

دولت نهم و هر دولت دیگری تشویق می‌شود تا راه‌ها و شیوه‌های نو پیدا کرده، آنها را راهنمای عمل قرار دهد:

نوآوری به معنای هی پروژه جدید ایجاد کردن نیست. نوآوری یعنی نوآوری در فکر، در اندیشه، راه‌های نو را پیدا کردن و آنها را به عنوان برنامه و راهنمای کار در اختیار دولت - چه این دولت، چه هر دولت دیگری تا بیست سال آینده - قرار دادن؛ معنای نوآوری این است که شیوه‌های نو را پیدا کنیم. (۱۳۸۷/۶/۲)

۴-۶. سند چشم‌انداز: نقشه راه

در مسیر مقدس حرکت به سوی پیشرفت، عدالت، معنویت و عقلانیت، نقشه راه، سند چشم‌انداز است؛

نقشه راه، سند چشم‌انداز است. سند چشم‌انداز را هیچ نیابستی مورد غفلت قرار داد. این حقیقتاً یک سند واقعی و یک نقشه راه حقیقی است. ... ساز و کارهای نظارتی را به کار بیندازید تا ببینیم... چقدر به آن اهداف نزدیک شده‌ایم و چقدر زمینه‌ها فراهم شده است.

(۱۳۸۷/۶/۲)

نتایج

آشنایی با دیدگاه مقام معظم رهبری در باره دولت نهم می‌تواند ما را به نتایج زیر برساند: دولت نهم شایسته تقدیر است، به دلیل انرژی بالا در کار، حرکت و اقدام، احیاء شعار و گفتمان امام و انقلاب، پررنگ ساختن شعار عدالت خواهی، دشمنی کردن با استکبار، اعاده عزت ملی بویژه در مقاومت هسته ای، توقف روند غرب زدگی، ایستادگی در برابر سکولاریسم، جرأت در ایجاد تحول، جرأت در مقابله با فساد، روحیه تهاجم در مقابله با زورگویان، زنده کردن منطق امام، ساده‌زیستی و روحیه مردمی و خاکی.

تشکر از اقدامات دولت، وظیفه همگان است.

دولت، بدون نقطه ضعف نیست، لکن انتقادات باید دلسوزانه و کارشناسانه بوده، نقاط ضعف و قوت با هم بیان گردد. انتقاد خدمت است اما تخریب دولت، خیانت به نظام است. دولت نهم باید در برخی امور جدیت بیشتری نشان دهد مانند دقت در اجرای قوانین، رعایت اصل استقلال وزرا در عین نظارت بر کار آنان، پیگیری جدی مصوبات هیئت دولت، افزایش تعامل با دو قوه دیگر، تعامل نظام‌مند با نخبگان و اهل نظر، توجه به انتقادات و سعه صدر در شنیدن آنها، و سرانجام این که بهانه به دست دیگران ندهد.

مطالبات مقام معظم رهبری از دولت نهم عبارت‌اند از این که به کارهای ناتمام اولویت دهید و مثل کسی که پنج سال دیگر بناست کار کند، کار کنید. بر زیر مجموعه خود نظارت کنید. اقدامات دولت را هنرمندانه به مردم اطلاع دهید. به پیشرفت علم و فناوری و اصلاح

فرهنگ، اولویت دهید. سیاست‌های اصل ۴۴ و هدفمند کردن یارانه‌ها را با دقت در تبعات آن پیگیری کنید و از علل قابل اجتناب تورم پرهیز کنید.

آینده روشنی در انتظار مردم ماست، مشروط بر آنکه از سند چشم انداز به عنوان نقشه راه استفاده شود. با جدیت بیشتری، بر گسترش پیشرفت، عدالت، معنویت و عقلانیت تأکید گردد و از شیوه‌های نو، به عنوان راهنما و برنامه کار دولت استفاده شود.

پی‌نوشتها:

1. <http://www.president.ir/fa/?ArtID=11641>.

۲. همان.

۳. یحیی فوزی، اندیشه سیاسی امام خمینی رحمه‌الله علیه، قم، نشر معارف، ۱۳۸۴، ص ۱۵-۱۷.

۴. پیام به ملت شریف ایران، در پایان چهلمین روز ارتحال حضرت امام خمینی (قدس سره الشریف)، تاریخ

سخنرانی: ۶۸/۴/۲۳.

۵. بحارالانوار، ج ۲، ص ۱۴۱.

۶. المائدة: ۵۴.

۷. ترجمه از آیت‌الله مکارم شیرازی.

۸. کیهان، ۱۳۸۴/۱۲/۲۵، ص ۱۶.

۹. اندیشه سیاسی امام خمینی رحمه‌الله علیه، ص ۱۵۸.

۱۰. الأحزاب: ۳۹.

۱۱. حجر: ۸۸.

۱۲. ترجمه آقای آیتی.

۱۳. الحیاة با ترجمه احمد آرام، ج ۴، ص: ۵۰۸. گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱۴. سید مصطفی میرسلیم، «زندگی سیاسی و جایگاه انتقاد»، شما، ۱۸ / ۱۰ / ۱۳۷۶، ص ۹.

۱۵. اصول کافی، ترجمه مصطفوی، ج ۳، ص ۱۵۶. پایگاه جامع علوم انسانی

۱۶. نهج البلاغة، ترجمه شهیدی، ص ۳۲۹.

17. <http://www.president.ir/fa/?ArtID<11641>.

18. <http://blog.360.yahoo.com/blog-j7mQfiU8erWaqwGOJWtmXrvmDUP6XxMT>.

۱۹. بحارالأنوار، العلامة المجلسی، ج ۱، ص ۱۱۸.

20. <http://www.president.ir/fa/?ArtID<11641>.

۲۱. همان.

۲۲. همان.

۲۳. همان.